

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. Hirdetés s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

KIADÓ-HIVATAL:

Középteza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, február 13-kán 1862.

(D) Soha sem volt tán egy ország oly kuszált állapotban mint mostanság hazánk. Meghasonlott ez tökéletesen; és csoda, hogy ekkorig valamely örült gondolatra nem vetemedett. Egyébiránt, ki tudja nem éppen örülség mindaz, a mit cselekszünk, midőn rendre eldobunk minden fogantat, mely a közélet láncszemeit egymással összeköti.

Annyi bizonyos, hogy még a kulcsot senki sem fődözte föl, melylyel egy oly ajtó nyitjára juthassunk, hol minden közöttünk élireállított érdekek saját egységes oltárán előtt leborulva, a kibékülés és megnyugvás zsolosmáit énekelhessék.

A szász kíván egy Ausztriát; lelkéből óhajta, hogy az ő Transylvania provinciájává váljék a Lajthán túli tartomány-csoportozatnak. A mióta a hetes bizottmány munkálatait s egy pár szász város követi utasítását megszülték e szörnyszülő napok, azóta a mi lelkünk is egy nagy metamorfosison kezd átmenni. Ha lelkünk elsötétedett a honfi-aggalmaktól; ha előttünk oly kedves ő intézvényeinket veszélyezve láttuk, a mennyire csak a sajtóviszonyok engedék, igyekeztünk kizsérbelni magunkat Schmerling miniszter ő excellenciájára; neki tulajdonítván a reactio mindazon sugallatait, melyek itt egyes nemzetiségek magatartásában nyilatkoztak. Most változni kezd nézetünk; most kezdjük hinni, hogy éppen innen mennek Bécsbe — legalább a mi jogérzetünk szerint — rossz sugallatok. Hisz Bécsből csakugyan igazságosabb gondolatok jöttek le felénk, mint a minők a Szeben és Nagykükküllő vize mellől indulnak éppen most fel Bécs felé. Bécsben készült Ő Felségének 1861. júl. 21-iki leirata az országgyűléshez, melyben szó szerint ez van mondva: „Most is nyíltan elismerjük, miszerint Magyarország, az ország ősi alkotmányának megfelelő módon leszen kormányozandó, hogy tehát a szent István koronájához tartozó országoknak a birodalomba beolvastatása szándékunkban nincsen és atyai szívüktől távol áll.” És im a szász nemzet hetes bizottmánya erőszakolja azt, a mi az uralkodó főltség atyai szívétől távol áll, s szent István koronájának Szilágyságon inneni részét, azaz Erdélyt okvetetlen be akarja olvasztani a közös birodalomba. Igaza van-e a szász bizottmánynak? Felelet: nincsen. Nincsen, mert mi magyarok és székelyek tovább is a magyar királyi koronához akarunk tartozni; nincsen, mert a románok sem óhajják az összes monarchiába való bekebeleztetést, és nincsen igazuk, mert azon tekintély, ki a törvény magyarizálásában egyedül áll felettünk: Ő Felsége a király és ausztriai császár is nyíltan elismerte, hogy atyai szívétől távol áll bekebelezetésünk.

Abban tehát, hogy mi Ausztria provinciája nem vagyunk, Ő Felsége adott szava tart meg a szász hetes bizottmány hat tagjának intentioja ellen; tehát a szász argumentumokkal szemben bizást számíthatjuk magunkat a magyar királyság kiegészítő része gyanánt. Az az kimondhatjuk, hogy nekünk igazunk van, nekik pedig nincs igazuk.

Lássuk a románokat. Ők most nem sokat beszélnek ugyan, talán mióta a magyarok positióikat frissen odahagyták, s átengedték nekik; inkább cselekszenek már, a mit nem sokára meg fogunk látni. Hanem annyit csakugyan kivehettünk, hogy Ők nem szívelik az uniót, de annál kedvesebb előttük egy ország eszméje az Olttól a Tiszáig, és a suffrage universel, melyet iroik szónokaik igen szeretnek, s mely igen alkalmas arra, hogy országgá kerekedett területek sorsát időszakonként változtathassa. Nem tagadjuk el politikájuk éles előrelátását; jól belátjuk, hogy Románia mellett, mely már-már egy francia departament a mint mondják, tehát ezen most a suffrage universel alapján uniált Oláhország mellett egy Erdély a Tiszáig, és egy nagy gustus a suffrage universelhez meglehetősen kilátásokkal kínálkozik egy most serdülő nemzetiség conjuncturalis politikája előtt. Hanem nekik sincs igazuk; mert ha Erdély hűtlenül el akarna szakadni Magyarországtól, azt nem követelheti, hogy még Magyarország egy nagy részét utána dobják; és nincs igazuk, mert Magyarország integritását föl nem adja; nincs igazuk, mert Erdély többi összes nemzete sem a székely, sem a

magyar, sem a szász Erdélyt a Tiszáig kinyújtani nem kívánják; és végre nincs igazuk, mert Ő Felsége az uralkodó is annyira biztosította a közvetlen Magyarország határait, hogy még a partium odaszakítását sem hagyta fenn jogkérdéssé.

E szerint tehát Erdély sem Ausztriába be nem olvasztatik, sem a Tiszán inneni részt nem olvasztják Erdélybe, hanem itt maradunk egy pár millióból álló kis ország, mely maga magával bírkozik, s fennáll azáltal, hogy a benne élő három nemzeti elemet három külön esz nemzeti elem húzza magához. Egyik vonzó erő sem enged, s áll közöttük ezen szerencsétlen ország, mint a Mohamed mesés koporsója, melyben az egykori nagyságnak csak pusztá emléke maradt már fenn.

Mi húzodunk Magyarországhoz, a szászok Ausztriához, a románok még előbb birni akarják a tért a Tiszáig, mielőtt nyíltan kimondanák hová húzodnak? Mindeniknek saját szempontjából elméletileg igaza van; de a valódi igazság a magyar és székely nemzetnél áll; mert ő azt kívánja, a mit a törvények, a mit az uralkodók szentesítettek.

Nagyon sajnáljuk, hogy a törvény teljesülése más nemzeti terveknek útját állja; hanem még ez idők szerint a nemzetiségek oda vannak utasítva, hogy terveiket a törvény, a létező jog, és a történelem alapjaira fektessék. Ezen alapon az idő tovább fejti a dolgokat, a most álláspontra vergődni törekvő nemzetiségek mind biztos álláspontra beékelődve, érdekeik összesimulnak. Kik most a képzelt előnyök miatt vetekeznek, mint társak, mint igazán nemcsak szóval, de tettel testvér-nemzetek állanak egymás mellé; mert a kik egymás közt laknak, végre is csak egymásra szorulnak. És lesz ismét egy nagy királyság, melyet szent István koronája kormányzandó, törvényes fejedelmünk alatt, s alatta a nemzetek úgy mint hajdan, képeznek egy populust, egy politikai népet, hol a jog közössége aja az egyseget, azaz jog közössége, mely úgy az egyéni, mint a nemzet egyéni szabadságot teljes egyformasággal biztosítja. Addig a míg ez így elintézve lesz, Erdély függő állásban lesz mint Mohamed koporsója, s mi benne fekszünk míg a megváltó azt mondandja: „Kelj föl és járj.”

A hetes szász bizottmányról egy bési lap észrevételei.

A „Vaterland“ közlebbi száma egy cikket hoz, melyben előrebocsátva, hogy az uniót a szász képviselők is 1848-ban elfogadták, a többek közt így ír:

„Nehéz megfogni: miért nem említi a hetes bizottmány bár csak egy szóval is az uniót, mintha az soha sem létezett volna és egészen ignorálható. Nem szándékunk politikai lelkiismeretével pörölni, és föl akarjuk tenni, hogy jogosítva hiszi magát az egyesülési törvény érvényét tagadni. De még ily esetben is javaslatok logikailagok és veszélyesek.

A szászok még soha sem állították, hogy Erdély az 1848-ki és 1849-diki események miatt jogvesztetté lön. Tehát rájuk nézve csak a következők alternatíva áll: vagy érvényes az unió-törvény; — vagy ha nem, akkor az előbbi törvények birnak jogerővel. Mert lehetetlen azon egy perczben egyik törvényt jogerejében kétédes miatt dobní el, a másik törvényt pedig, mely a szükséges kellékekkel bir, opportunítási szempontból földőzni. Ennélfogva, ha a szász nemzeti egyetem az unio dlen nyilatkoznék, akkor okvetlenül az erdélyi országgyűlésnek az 1848 előtti módni összehívását kellene sürgetni. A kettő közt egy közepet keresése csak a törvényes apot ragadná ki a keresők lába alól.

Továbbá a bizottmány javaslati szintgy veszélyesek, mint következtetelnek, s az univerzális azoknak elfogadása által oly előzetes teremtene, mel könnyen találna utazókra Erdélyben, hol már is sok helyen uralkodó hajlam má vált: vakon áldozni föl az igazságot és jogot opportunítási tekintetektől. Könnyen törthetnek, hogy a szászok a legelsőek volnának, kik ballépések következményeit megsanyarulnák.

Reméljük azonban, hogy a emzeti egyetem a bizottmány javaslatait föltétlenül elveteni, még mielőtt oly alapelvek vitatásába keveredik, melyek másként is csak akkor verhetnének gyökeret, ha elfogadásuk mellett egy ország törvényes uton nyilatkozhatnék.”

Brassóvidék emlékirata az erdélyi vasut tárgyába.

Magos királyi erdélyi főkörmányszék! Alázattal alulirt Brassó város és vidék közsege arról értesült: hogy egy társaság Magyarországból Erdélynek ho

zandó vasut engedélye végett a magos cs. k. miniszteriumhoz folyamodván, midőn a vonal mielőbbi elhatározását a magos kormányra bizza, a mellett mégis támaszkodva egy tisztaivasi mérnök véleményére, az Aradtól Szebenfelé a verestoronnyi passusnak, s onnan egyenesen Oláhországba Bukurestbe vivő vonalnak előnyeit kiválólag kiemeli.

Az alázattal alulirt közsege kötelezve érzi magát ezen ügyben, mely egész Erdélynek életkérdése, felszólalni, s bátorságot vesz magának igénytelen nézetét egész szerénységgel a magos királyi főkörmány elébe terjeszteti.

Ezen tartományban a kereskedés fejlődésnek indultával s az iparnak emelkedésével mindinkább érezhetővé vált szükségessége a közlekedési eszközök kiterjesztésének; érezhetővé vált ez úgy az iparmű nyers anyagokra nézve, miként a kézművek kelendőse és a különböző hazai gazdasági terményeknek, hazaiakkal vagy külföldiekkel, főleg a szomszédos dunafejedelemiségekkel kicserélhetése végett, miután e szomszéd országtól hazánk magas hegyek által van elzárva, s csak kevés szoros által közlekedhetik vele.

Ezen szorosok csak kevéssel is ez előtt legtöbbire igen rossz utakon valának megmászhatók, s még ma is részben csak terebördő állatok s gyalogosok által járhatók. Hajózható folyói az országnak nincsenek; minden eddigi kiképzések hajózhataukra sikertelenek maradtak, egyedül a Maros folyó járható sósnaszádokkal.

Mig a német örökös tartományokon igen jó csináltatnak húzódnak át, s többeket közlekedő hajózható vizek folyják át, újabb időkben még vasutat is át meg átmetszik minden irányban; s mig Magyarországon is, Pestről mint közép-ponttól kiindulól, minden határszélei felé vasúthálózatot bir, csak Erdély-felé nem, melylyel három ponton érintkezik: a mi szegény hazánk egyetlen vasutvonalat sem vala szerencsés megnyerni.

Hazánkainak fátadalmi, egy vasutársaságot hozni létre Erdélyre vonatkozólag, mind eddig, a körülmények kedvezőtlenységén, részben a különböző érdekekért, s még inkább ezen érdekeknek egyes városok részéről szét ágazó felfogásán megtörték, miud a mellett, hogy az ország érdeke egy és ugyan az. Az ország csak egy oly vasutal elegendíthetik ki, a mely azt nyugatitól keletig átfutja, s a keleti kimenő pontot Galaczczal és Ibrailával, a Moldova és Oláhország főkereskedelmi piaczaival, s a fekete tengernek ezen országok részéről tulajdonképeni kikötőjével összeköti.

Minden más vasut, főleg az indítványba hozatott verestoronnyi vasut, ellenkező Erdély ádózával. Míg az az érinti ez az országot, el is hagyja viszont. Egész északi, közép és keleti Erdély a vasutnak reményelt áldásaiból e szerint kizárva maradna.

Közép Erdélynek, az áldott mezőségnek, a Kükküllő mindkét völgyének, Háromszéknek gabonája és bora után is mint az előtt legnagyobb részben helyi fogyasztásra lenének utalva.

A Dunafejedelemiségeknek és Bulgáriának nyers anyagai, melyek most a Brassó közvetlen közelében levő őt szorosan jönek Erdélybe, s részben Brassóban s környékében az ipar által feldolgoztatva, mint kézművek a legrövidebb uton visszazsallítatva, Moldovának, Oláhországnak és Bulgáriának minden piaczaui jelentékeny kereskedelmi cikkekül tűnnek föl, a vasuti forgalomból kizárva lennének, s ezen egész productív ipar, mi egyedül jelentékeny Erdélyben, mely jótéteményeit az ország egész keleti részére, mint Háromszék, Csik, Udvarhely, Segesvár, Köhalm, Fogaras stb. kiterjeszti, feltartoztatatlan lezárólásnak lenne kitéve, mert hosszú időig teljesen lehetlen az, hogy Erdélynek ezen nélkülözhetlen ipara az angol, francia s belga gyártmányokkal, melyekkel a dunafejedelemiségek olcsó szállítási uton hajón özönöltetnek el, a versenyt kitarítsa, ha az erdélyi vasut a helyett, hogy elrendeltetése szerint ezen életrevaló kereskedelmi és iparforgalomnak segédelmül szolgálja, Verestoronynál az országból kimegy, az ország legnagyobb kárára feláldozva az erdélyi főkereskedelmi és iparüzletet.

Épp oly veszélyezett lenne főleg télen át, midőn a Duna nem hajózható, s mégis a Dunafejedelemiségekből a monarchia felső országaiba, s onnan vissza nem jelentékelten transito tüzet van, oly kereskedés, mely részben fők kereskedelmi összeköttetéssel szolgál Európának keleti és nyugoti orszárai között, s melynek rakpiacza évszázadok óta Brassó. Kérdés: vajjon ezen kereskedés, ha egy ügyetlenül kivitt vasut p. o. az ajánlatlan levő Verestoronyon által erőszakosan megrongáltatnék, Erdély javára visszaállna-e valaha mostani állásába, s vajjon a megrongott Brassó helyébe, valamely más városa Erdélynek rakpiaczcza alakulni s fenntartatni képes lenne-e.

A tapasztalat tanítja, hogy egy vasut-építés magában nem elégséges egy kereskedelmi forgalmat, mely évszázados régi kereskedelmi viszonyok által alakult, tetszés szerint egy más helyre vagy egy más utvonallra áttehetni, hogy legtöbbnyire ily esetekben, nem gyanított válpontok állanak elő, melyek bármely előkiszámítás daczára ott teremtenek új kereskedelmi utakat és rakpiaczkot, hol legkevésbé lehet gyanítani. Erdélyben pedig legkevésbé tanácsos azt, mit a szegény ország évszázados fátadalmok és erőfeszítések nyomán bir kereskedelmére s iparára nézve, kisérletek játékvá tenni, mely mellett az ország mindenesetre csak veszthet. Egy szóval egy az ajánlat szerint, Aradtól Szebenek egyenesen a Verestoronyon át Oláhországba menő vasutépítése északi, közép és keleti Erdélyre nézve, földmívelési, ipari s kereskedelmi tekintetben, a terményeknek s

kézműveknek a Dunafelelemezbe bevétel — s onnan kihozásra vonatkozólag halálódás lenne, míg egy vasút Erdély közepén át nyugatról keletnek, a még szendörgő hasznosítható kincseit az országnak, a szükséges pénztökének kiürlő befolyása, és a keletnek lehetségesítése által felbresszené, s éppen az állam érdekében növekedő jövedelemforrássá tenné.

Ennél fogva bár mennyire ki kell emelnünk egy erdélyi vasút szükségességét, hogy az a nyomó körülményeknek alávetve ne legyen, hogy az a világgazdaság részévé legyen, éppen úgy határozottan kénytelenek vagyunk a vektoronnyi vonal ellen nyilatkozni, mint olyan ellen, mely nem fekszik az ország érdekében, annak a kívánt előnyök nem hozza meg; inkább egyenesen a haza egy nagy része feltarthatlan veszélyét előkészíteni lenne képes. És mi meg vagyunk győződve, hogy egyedül Szebennek kivételével, az egész ország hasonló nézetben van, s egész erejével fogja egyhangulag szavát fölemelni ezen vonal ellen.

(Folytatjuk)

— Selmeczről a következő érdekes levél érkezett hozzánk: Selmecz, febr. 5. 1862. — Tks szerkesztő ur! Tekintve azon szomorú körülményt, mely szerint szeretett székely testvéreink szükségétől kényszerítve szülőföldjüket, hazánkat odahagyják, melyért annyiszor omlott a hős székely vér — és Oláhországba mennek, hol nem sorsuk javulását, hanem a nyomort minden inségeivel találják fel.

Midőn székely testvéreinkről lapokban olvastuk a szomorú helyzetet, mint a selmeczi bányász-akadémián tanuló magyar ifjak hivatva éreztük magunkat, tehetőségünk szerint segíteni székelyföld azon lakóinak, kik nyomor által kényszerítve hagyják el a századokon át fennállt hazát.

A haza iránti kötelességünket éreztük teljesítve, midőn f. é. jan. hó 19-én a székelyföldi székelyek — kik ez akadémián is képviselve vannak — fölségelésére hangversenyt rendeztünk. A tiszta jövedelem 152 ft 20 kr. o. é. Igénytelen kis összeg, de annál nagyobb örömmel és azon kérelemmel adjuk át t. szerkesztő urnak, szíveskednék kiosztani, vagy úgy rendelkezni föltette, hogy ne kényszerítsünk oly bukuresti meg foksányi leveleket olvasni, minőket már olvastunk.

Kérelmünket újítva maradtunk tisztelői a selmeczi bányászakadémiái ifjúság nevében

Böckh János,
bányász gyakorlatok.

A fennebbi levélhez mellékelve vettük a 152 ft 20 krt. Oly összeg, mely hazafias áldozatnak mindig szép, azonban arra felelt csekély, hogy egy 4—500,000 re menő s nagyobb részben szegény nép legszegényebbjei közt osztandó legyen. Három négy, legegyszerűbb család sorsát lényegesen enyhíthetők általa; de mintán hazánk új szervezésen ment át, vagy átmenendő, végére járunk annak, hol legelőször a seb, nem lehet kitöltésünk.

Ha az érdemes akadémiái ifjúság, kinek nemes buzgalmaért szeretett székelyföldön a nyomor elűzése, a közönséget mondunk, elfogadják azon utat, melyet a hazafi áldozat maradvány hasznosítására mi legűdvösebbnek látunk.

TÁRCZA.

ERDÉLYT ÉRDEKLŐ UJABB MUNKÁK.

(Folytatása és vége.)

Harmadik cikkek: Batthyányi Ignác (erd. püspök) és az általa K.-Fejerváron alapított intézet (67—126 l.) Gr. Batthyányi püspök rövid életrajza; több megyének a püspökhöz, mint az unio pártolójához s felsőházi taghoz 1790-ben intézett uniót sürgető levelét; végül a Batthyányi intézet, csilagda és könyvtár alapulásának történetét hozza e cikkek, mit a kéziratban azon okmányai lajstroma zár be, melyeket Kemény József „Notitájában” nem ismertett; csak nagy kár, hogy az okmányok kelete, hol meg volt, oda nem tették. Ezen értekezés mindenestire nyeresémet, s mintán a szegény dr. Ötvös be nem fejezhette, e nagy buvárlatot igénylő téren ez vivmány.

A negyedik cikkekben merőben új adatokkal találkozunk, ez: „A gyulafejevári irgalmassok leányiskolája” keletkezésének története s statisztikája. Hasznos szolgálatot véltünk tenni, ha rövid kivonattal ide iktatjuk:

A gy.-fejervári irgalmassok leányiskolája alapját püspök Haynald Lajos vetette meg 1856. ápr. 20-án, midőn a fejervári határon egy „Nemesek rétjének” nevezett 36 holdnyi rét, melyet 3040 ezüst fton vásárolt, az iskola részére adományozott. Ez évenként 351 o. é. ftot jövedelmez. Az alapítványi oklevelet 1858. aug. 15-ől adta ki. Ez oklevélben egyszersmind pénzalapról is gondoskodott s azt csak egy magá 1860. júl. 11-éig 13,400 fira szaporította. Peldáját több követék. Ráduly János nagy prépost 1859. aug. 1-én fekvő javakban 4168 ft 50 krt adományozott. Andrásy István kanonok a tőkéhez 100 ezüst ftot csatolt. Az intézet jelenlegi vezetője pedig (?) az „Anker” név alatt esetére 2000 ftot biztosított. Az iskola 1858-ban állított be. Mindjárt kezdetben 200-nál több növendéke volt, azután 200 és 250 között változott. Az oktatással előbb 3, később 4, 1861 óta pedig 5 paulai szent Vinczérol nevezett irgalmassó foglalkozott. Az iskola három osztályból áll. Tantárgyak: vallás, magyar és német olvasás, írás, iránygyakorlatok, általános földleírás, Erdély földrajza és története, régebbi és újabb fölfedezések ismertetése, ének, mindennemű női munkák. Fölserdült leányok számára 1861-ben külön munkaosztály nyitottak. Különös, hogy az utolsó tanévben a 244 növendék közül, 72 izraelita volt.

Utolsó cikkek benne, korán elhalt történetbuvárunk, a fejervári Batthyányi-könyv- és kéziratár nyeresedten buvárlója — dr. Ötvös Ágoston életrajza. Nincs ugyan plutarchusi modorban írva, mert szerző igen közel állott a mel-

nákn, s melyet mint ajánlatunkat itt közlünk, azon esetben annak elfogadásáról szíveskedjék minket értesíteni.

A székely nép művelésére b. Wesselényi Miklós alapított egy előiskolát Marosszéken Makfalván. Ez iskola a székely nemzetnek van általa ajándékozva a hazafiaság kifejtése végett.

Ajánlatunk az volna, hogy ezen leltőlött összegből 150 forint tökéssítessék, melynek hat százalékos kamata 9 forint, minden iskolai év végével adassék ki a legszegényebb sorsú székely tanulóknak, a legrégibb osztálybelinek. Egyedül erkölcsi magaviselete lenne tekintetbe veendő, mint-hogy a népnevelésben nem oly fontos kérdés a tanulmányokbani szerfeletti kitérés, s mely előny nagyrésztben függ a tanítók véleményétől is.

Ezen évenként kiadandó jutalom viselje „a selmeczi akadémiái ifjúság alapítványa” címét.

Ugy hisszük, hogy így ezen pénz legcélszerűbben fordíthatnák szegény sorsú székelyek gyámlatására.

Ha a nemesekből ifjúság ajánlatunkat elfogadja, szíveskedjék minket arról értesíteni; még csak azt jegyezzük meg, hogy a felül levő 2 ftot az első s második évi jutalomdíjhoz tennők, hogy így e két első díj 10—10 forint legyen.

Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Hir szerint a királyi táblát continuává akarják tenni, s annak egészen burocraticus alakbani szervezése iránt már intézkedés is tétetett. A jelenlegi tábla magát ily szervezkedésre képesnek nem érzi, sem személyzete, sem a rendszerezésben s egészen 1848 előtti lábon hagyott fizetés mekkoróságához képest. A tábla ekkor a régi periódusok szerint tartá üléseit, s a régi alakra szervezett inokikar megjelenővén ez üléseken, birni kezdé a fiatalaságra nézve azon szép szerencsét, hogy magának a törvénykezés körül gyakorlati ismereteket szerezzen. Ha most e tanácskozó testület burocraticus oszlik fel, a régi juratusok kora, fájdalom! lejár. A joggyeplőséggel a perek kérdésén kívül szaporodni fogván, a táblát erősíteni, tán folytonossá tenni alkalmasint a rendes legislatio is szükségesnek fogná látni, de régi alakjának megváltoztatása sajnos lenne.

— Károly-Fejervárról írják nekünk, hogy ottan a kényszerítő adófelhajtás két hét óta ismét folyamatban van. Irja értesítők, hogy ottan sok vagyontalan iratott adó alá 1859-ben s a nevetek egy elferdítette, hogy azokat eltalálni lehetett. Ennek következtében nem egyszer az executio olyakra vezetettik, kik adójukkal nem tartoznak, s a katonát ott tartják, míg igazi neve kiderül; mások elköltöztek vagy elhaltak; szóval az adóhatalmak ügyét a legnagyobb zavarban találta a végrehajtó erő. A tisztázás szakadatlanul foly; befejezése mit fog szülni, nem tudható; eddigi folyama szült annyit, hogy a nyomorúságban élő lakosokra büntetés ezime alatt 800 ft róvatott ki. Van eset, hogy némely birtokos adóját már egy-egy alkalommal megfizette, hogy fizessen. Több ily színi eset fedeztetvén fel, illető magas helyre panaszt tétetett.

tán fájlalható halotthoz és halála idejéhez; de annál részletesebb. Ötvös kedves egyénisége élethűn van előnkbe állítva, s kik őt ismertük, bánatos örömmel futunk át a baráti melegséggel írt sorokat. Azonban éppen derék szerzőtől legyen szabad várunk azt is, hogy őt, mint író és történetbuvárt ismertesse, s azon vivmányokat, melyeket a történetirodalom munkássága által nyert s így az állást, mit irodalmunk historiájában magának kivívott — kimutassa. Mennyiben az érdeműs férfiak még életrajzát a lapok nem közlék, álljon itt rövid kivonata:

Dr. Ötvös Ágoston 1811. apr. 27-kén Gy.-Fejervárról született. Atyja Jakab, kereskedő volt. A gymnasialis osztályokat s a bölcsészeti két évi tanfolyamot ugyanott a püspöki lyceumban hallgatta. 1828-ban az orvosi tudományok hallgatása végett Pestre ment, hol egyszersmind a történelmi előadásokat is szorgalmasan látogatta. Orvosi tanulmányai végeztével 1834-ben Bécsbe ment át, hogy magát tovább képezze. 1836-ban „Erdélyország gyógyvizei” című orvosi értekezést írt magyar nyelven, mely e nemben legelső az erdélyiek közül. Orvosi oklevelet is ez évben nyert. Fejervárra telepedett. 1839-ben Alsófejérmegye tiszt. táblabírójává nevezetett. Az 1844-ben alakult fejervári kaszinó igazgatójává választotta. 1846-ban fejervári kir. pénztárnokká tétetett. 1848-ban Erdélyi utolsó országgyűlésén Fejervár egyik követe volt. A történetbuvárlat volt szívenedélye. 1848-ban adta ki „Rejteltmes levelek I. Rákóczi György korából” című munkáját. A kir. magyar természet-tudományi társulat 1847-ben tagjává, a m. tud. akadémia pedig 1860. dec. 16-án levelező tagjává választotta. „Brandenburgi Katalin” volt díme széköfoglaló beszédének, melynek kiszedett iveri akkorérkeztek meg, midőn már ravatalán fektették. Legtíztesében I. Rákóczi György és korának történelmére buvárkodott és korszakra feles és becses jegyzéseket hagyott hátra. Gikiei szétszórva „Uj magyar muzeum”, „Hazánk” stb. lapokban jelent meg. 1861. oct. 25-kén hunyt el, 50 éves korában.

Ennyit hozott az első füzet. Mindenesetre oly dús tartalom, hogy e vállalatot szívótnál több hazafi kötelességünk. Kívánjuk, hogy a tudós szerkesztőnek, mint egyszersmind a névtelen cikkek írójának minél több szünet ideje legyen, s hogy ne csak Fejervár, de minden, ki hazáját ismerni ohajja, azon részvételt fogadja, mint e „füzetek” méltán megérdemlik.

VI. Történelmi kalászkok 1603—1711. A Vargyasi Daniel család irattárában levő kéziratok után kiadta Daniel Gábor, szerkeszté Thaly Kálmán. Pest. 1872.

Erdélyben, mind mellett, hogy annyi féle tatárdulás folyt le, a családok egy része ritka becsű levéltárakat bir, hogy a mire lehet ez örökséget használni, e könyv igen szépen megmutat. Valóban nagy nyeresémet lenne,

— Beküldetett szerkesztőségünkhez „A magyar nyelv tanfolyama” negyedik kötet. Kézi- és segédkönyv elemi és néptanodai oktatók számára Kellner Lajos görög tanügyi tanácsos módszerét követve írta Kempen Győző. Szeged, 1861. Ára 60 kr.

— A „Botschafter” hallomás után írja, hogy az 1855. aug. 18-diki concordatum módosítása végett a szent székek tárgyalások vannak folyamatban.

— Császárné ő felsége a bécsi vízkárosultak részére 2000, a prágaiak részére 1000, s a „koronároságokban” legtöbb vízkárt vallott községek számára 2000 ftot adományozni méltóztatott. „M. O.”

— A Maroson is erősen zajlik a jég, a víz folyást nő, de remélik, hogy nem önt ki.

— A baranyai egyházmegye Jókai Mórt egyházi gondnokkául választotta.

— Maszák Hugó a világfestészet nagyjainak arcképekkel illusztrált életrajzait készült terjedelmesebb kidolgozással közrebocsátani.

— A Duna kiöntött árja az egész Csallóközt elborította. A szárazai közlekedés merőben megszűnt.

— A „Vaterland” szerkesztőségi helyiségében folyó hó 8-án „Két légy és egy csapás” s „Absolutismus és összátkománny” című vezércikkeinek kéziratát kutatták, melyek meg is találtattak. A „Vaterland” szerkesztősége nevezett cikkek miatt felségértési s közcsendháborítási perbe fogatott. Folyó hó 7-kén pedig a „Botschafter” szerkesztőségénél kutattak egy párisi levél miatt, mely mint a szerkesztőség kijelenté, csak tévedésből születt be. — A cs. k. államügyesség a „Vorstadt Ztg.” szerkesztőjét és Schirmer Adolfot, ki e lapban egy regényt írt, melyben a „szürke nének”-ről kiméletlenül nyilatkozik, perbe fogta.

— Komáromy Elek, faragói birtokos, az ottani nép erkölcsi gondolkodását igen sajnálatraméltónak írja, s hozzánk intézett tudósításában a felelősség terhét nyilvánosan a román lelkészre ruháztatni kéri. Tudósító ezelőtt rövid idővel egy este az utczán több gonosz szándékú egyén által megtámadtatott; s ha egy magyar emberhez nem menekülhet vala, agyonverték volna, holott mint józan életű, békés ember semmi okot nem szolgáltatott.

— Emlegettük volt, hogy Salkovszky Lajos, hontmegyei kir. biztos, e hó 3-dikán életének erőszakosan vetett véget. A „Sürgöny” szerint a szerencsétlen három levelet hagyott hátra, mely sorsát valamint hazafias érzetét elevenen festi. Január 10-dikén kelt levelében kéri a főkanzellár urat, mentse fel hivatalától és pedig — ugymond — „minél előbb, mert én érzem, hogy rövid idő alatt vagy megőrülök, vagy öngyilkossá leszek, daczára annak, hogy három nevelten gyermek atyja vagyok. Higgye meg excellenciád, hogy agyvelőm már is oly rázkodást szenvedett, melyből, nem hiszem, hogy egy könnyen kiüthülhessek. Így tehát annál szükségesebb, hogy a kinevezendő új királyi biztos minél előbb vegye át a megye kormányát, minthogy tartanom kell, hogy késedelem esetében már nem leszek képes a dolgok fonalát kezeibe adni. Érzem a felelősség súlyát, melyet magamra vállaltam, de ennek következtétől nem rettegek annyira, mint inkább attól, hogy én lelki s testi erőmből kifogyva, oly szánandó helyzetbe juthatok, melyben csak szegényemre lehetnék a magas kormánynak.” Ezen

ha Daniel Gábor s miben a lelkes gr. Lázár Miklós elől ment, saját családja leírásában, kivételre találunk.

E könyv levelek és oklevelek mellett, két nagyobb-szerű iratot tartalmaz: egyik a II. Rákóczi Ferencnek tulajdonítható „Egy lengyel királyi tanácsos levele”, mely a Rákóczi forradalom jogosságát, és igen alaposan fejtegeti; a másik P. Horváth Kozma sajátlatja 1653-ban kezdődő, s 1657 körül igen érdekessé váló emlékirata, mi igen sajnálandó, hogy csakis 1660-ig terjed, holott a szerző 1668-ban kezdette. Az emlékiró többire oly dolgokat beszél, melyekben maga is forgott, s sok helyt, valódi történelmi kútfővé emelkedik. Vannak ugyan benne homályos emlékek, mint a 14. lapon az, hogy II. Rákóczi Györgyöt 1654-ben viszi Oláhországba, 1655 helyett, de a tényekre igen híven emlékezik.

Hozzászólva minden egyes levelet ismertető, de annyit kerekken kimondhatunk, hogy e kötet nemcsak a peccsényaló történetbuvár, de minden hazája történetét kedvelő hazafinak kedves jelensége.

Az egész beltartalmáról kimondva elragadtatással határos jó véleményünket, a szerkesztő engedelmevel néhány sajtóbírást helyrehozni, kötelességünknek tartunk: ilyenek a H. Kozma emlékiratában Lues Lues vagyis a helyesebb Lutsch helyett; ilyen a 101. lapon az, hogy Tarnóczy Sára elragadtatása évét 1634 helyett 37-nek nyomatta. Egyéb-aránt könyv és ember hiba nélkül nem lehet; s különösen megbocsántható Thaly fiatal barátunknak, kit eddig csak mint jó költőt volt szerencsénk ismerni; ki többek közt, hogy dus képzelt erővel bír, előbeszédében meglehetősen bemutatva, hol azt akarja elhitetni a világgal, hogy Udvarhelyt Attila lakában járt; s hogy Olasztelekét a b. Rauber, vagyis 48-on írva, Rabló Nándor tisztelt hazánk fia lakát azért építék, hogy ott Bethlen Gábor lakadalmát álló évig üljék, s meg is ülték; holott, a lakadalm Kassán folyt le, (l. Kemény János 77. st. 1.) s hogy nem egy évig tartott, már csak onnan is világos, mert a lakadalm tavasszal volt, s Bethlen Gábor már szeptember elején nem Vénus, hanem Marssal enyeltgett. Azt, hogy a 95. lapon előforduló Daniel Jánost, előbeszéde VI—VII. lapján D. Mihálynak nevezi, fel se kívántam volna említeni, ha okot nem kívánék szolgáltatni arra, hogy Thaly is, visszatérőnk neki menjen verseimnek, hol én őt mesteremnek ismerem.

Végül is Daniel Gábornak, Udvarhelyszék alkotmányos volt főkirálybírájának, mint közlőnek és kiadóknak, ugyszintén Thaly barátunknak azon megjegyzéssel mondunk újra köszönetet, hogy e kéziratok szerkesztésével, mi nem csekély tanulmányt s komoly gondolkodást igényelt — jó nevének új és méltó érdemet szerzett a mezőn, melyen költői lelke annyi szép virágot gyűjtött már.

levelét Salkovszky nem küldötte el, mind a mellett január 14-ikén irt második levelét e szavakkal kezdi: „Folyó hó 10-dikén kelt jelentésem kiegészítésül sietek excellenciát értesíteni, miszerint a kétségbeesésnek tovább ellentállani nem bírván, a midőn excellenciád levelemet olvasandja, én már az öngyilkosság martalékává lettem.“ ... Két hét óta — így folytatja panasza — a boldogtalan — folytonosan küzdök a kétségbeeséssel. Már folyó hó 10-kén akartam életemnek véget vetni, de a vallás és a remény némi szikrája feltartóztattak irtóztató szándékomban. Azonban már tovább nem bírok ellentállani azon lázas ingerültségnek, mely véretem elmérgesítette s agyvelőmet kiégette. ... Oh de már eszméletem is megáll, azért engedje meg excellenciád a kétségbeesésnek, hogy magának istentől, családjának pedig a magas kormánytól s jelesül excellenciától irgalmat esedezve, elvágja azon élet fonálát, mely szerinte, többé sem lsten sem az emberiség érdekében magát érvényesíteni nem képes.“ Február 3-án 2—3 óra közt irta Salkovszky utolsó levelét: „Azon perczen, a mint magamon az öngyilkosságot elkövetni akartam, nóm lépven be szobámba, ismét magamhoz tértem és ismét sikerült a kísértések ellentárlanom ... megtört lelki öröm végkép kiemertült, elannyira, hogy már csak ösztönyszerűleg élek s a kétségbeesésnek tovább ellentállani nem bírok. Szakadatlanul elviselhetlen kínokat szenvedek. Meg kell halnom, mert életem kiálthatatlanná vált. ... Oh irgalom szegény családom s árva gyermekeimnek! ... De már tovább a gyötrő kínokat kiállani nem bírom s utra eresztém arra lelkemet, hogy porhüvelyéből kibontakozva, az egyedül igaz bíró előtt megjelenhessem, tetteimről számot adandó. Egyébként fogadja utódlója is excellenciát mely tiszteletet kifejezését, melylyel — mint kismielő áldozata a sorsnak, ki soha kitűnő állás után nem sovárgott s most is csak azon reményben és hitben, hogy jó szolgálatokat tehet királyának és hazájának, vállalta el a megkínált hivatalt — távozzon az örök életbe. Kelt Ipslasyágon, 1862. évi febr. 3-án d. u. 2—3 óra tájban.“ Egy órával később a szerencsétlen véget vetett életének. ... Béke porainak s lsten irgalma lelkének!

— Linézsből, február 6-ról írják a „N. N.“-nak: A lapokban már említett összekoczezanás az országos bizottmány és a cs. kir. helytartó b. Bach közt, a linezi ország-ház ügynevezett elnöki szállásának használatát illetőleg, árnyékát az ausztriai Ennsen fölüli gazdasági-egyletre is kiterjesztette. Ezen 1845. ápril 10-kén alapított társaságnak fennállása óta az iroda és könyvtár számára szükséges helyiségek az országházban a felső-ausztriai rendek nagylelkűsége által díjtalanul engedték át. Midőn a múlt évben választott országos bizottmány alkotmányos működését megkezdette, ez is helybenhagyá a kérdéses helyiségek további díjtalan használatát. Míntan azonban e szobák a helytartó ur állítása szerint az elnöki szállás alkalmát képezik, és ő az államminiszter irtól nyert jóváhagyás folytán a magas kinstárt közigazgatási végrehajtás útján akarja az említett elfoglalt helyiségek használati jogába visszajuttatni, — folyó hó 2-án a gazdasági-egylet központi hivatalát felszólította, hogy az egyletnek az országos bizottság által átengedett helyiségeket febr. 5-éig, tehát 48 óra alatt — kitárlítsa. Ezen felszólítás ellen az elnök ur felterjesztést tett a helytartó urhoz, melyben a kitűzött határidőnek pár nappali megtoldását kéri, míg tudniillik egy más helyiség kiúbatolása sikerül. Hosszabb utánjárás után báró Bach ur nyolcz napot engedett, mindazáltal a gazdasági-egylet irodája czim már 5-én levétetett, a helytartó rendelkezése folytán egy tetőtől talpig egyenruházott rendőrbiztos közbejöttével. A „Presse“ ez eset bonczolására használván föl egyik egész első cikkét, azt mondja, hogy az egészből csak az a tanulság, mikép igen veszélyes, oly magas állomásokon, melyeknek főhivatalnokai nagy önállóságot élveznek, még továbbra is oly egyéneket meghagyni, kik ugyanott a régi, bukkra rendezetnek szolgáltak. Ezen egyének minden perczen magát a miniszteriumot is compromittálhadják legjobb törekvéseiben, s nem engedik a nép keblében azon hit komoly megerősödését, hogy a hirdített rendszerváltoztatás csakugyan létezik.

Nyilttér. *)

Folyó hó 4-ről Felső-Fejérmegye mlgs főispánja következendő átiratát vettem: Méltóságos gróf ur! Egy Mihály Antal nevezett egyén, a ki mlsgod hivataloskodása ideje alatt a főbírói irodában működött, minden tartózkodás nélkül a kormányom alatt levő megyében körutakat téve, a tisztviselőket lemondásra igyekezik bírni és erre oly érveket használ, melyek csak azért sem szenvedhetők, mivel elég vakmerő azokat mlsgod nevéhez kötni és azon visszaélés által erkölcsi sulyt szerezni igazgatásának. Kötelességem levén az ily nyilvános igazgatásoknak, melyek a megye békéjét nyugtalaníthatják elejét venni, és Mihály Antal cseljeinek, melyek által a nép és kormány közti bizalmat megíngatni igyekezik, véget vetni: fölívva éreztem magamat ezen visszaélésekről azon czélból értesíteni mlsgodat, hogy ha szükségesnek találja, Mihály Antalt intse meg, hogy a mlgs gróf ur becses nevét időtlen igazgatásával ne azonosítsa.

Különös tisztelettel sat. Ládai Ágoston, főispán.

Erzsébethvárosa, febr. 4. 1862.

Ugyan e hó 4-én Mihály Antal ur egy időre házamtól elutazván állítólag Udvarhelyre, azonban bizonyosan nem tudhatni, hogy vajjon nem birtokában s testvérinél Petken vagyon-e e perczen, szükségesnek véltem a főispáni átiratot vele közölni, az annál biztosabb czélhoz jutathatása végett, igénybe venni a nyílt tét.

Azon esetre, ha netalán bár ezen Mihály Antal nevezett egyén, hazánk előtt épp oly ismeretlen lenne, mint a főispán ur előtt, szükségesnek véltem ezen egyéniségről egy pár szóvali felvilágosítást adni.

Mihály Antal ur Felső-Fejérmegye birtokosa s nemes ember, hites ügyvéd. A múlt év márczius havában tartott birtokosi gyűlés Mihály Antal urat nevezte ki azon

átitrat fogalmazójának, melylyel Ládai Ágoston urat felkértük főispáni állomása mihamarábbi elfoglalására. Ápril 26-n tartott választás alkalmával, megválasztott öt tiszteletbeli főjegyzőséggel tisztelt meg s ezen kinevezését a főispán Ládai Ágoston ur enunciatla. Főispánunk a restauratio után elhagyván a megyét, a melyben ő csak múlt év december hava végén foglalta el helyét, kénytetve valék a megye igazgatását vinni. Mihály Antal 8 hónapokon át a praesidialis irodában minden fizetés nélkül szolgált a megyét f. év január 13-ig, a mely nap a tisztség úgy mint a törvényszék testületileg lemondott, s azóta házamtól egy lépést se távozott e hó 4-éig. Nyolcz hónap alatt egyen egy gyengéjét tapasztaltam: egyetlen egy alkalomkor se observálta azon közmondást: „Veritas parit odium.“ Hogy mit tesz ezt felejteti egy megyei közelében, mindenki tudhatja, a ki azzal ismeretes.

Fejéregyháza, 1862 febr. 6.

Gr. Haller Ferencz.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. A parlament első üléseiben a trónbeszéd felett folyt vitatkozást főleg azon nyilatkozatok teszik érdekessé, melyek a kormánynak a Trent-ügyben s a mexikói kérdésben követett és követendő politikájára vonatkoznak. Az alsóházban D'Israeli az amerikai kormány magatartását férfiasnak és bátorának jellemzi, s tekintve azon roppant nehézségeket, melyekkel küzdeni kénytelen, úgy véli, hogy nyilatkozatát nemes és szabadelvű értelemben lehet és kell értelmezni. Átérve a mexikói kérdésre, emlékeztet hozzá, hogy Angliához, mint oly hatalomhoz, mely egy emlékezetes politikai korszakban, s egy nevezetes államférfi (Canning) alatt első volt Mexiko függetlenségének elismerésében, rosszul illenék, hogy most ezen állam függetlensége ellen merényt kövessen el. Russell lord a déli államok ostromzárolását nem akarja tüzetes vitát tárnyává tenni, míg a vonatkozó iratok a ház elő nem terjesztetnek. Annnyit kimond, hogy a kormánynak észinte kívánata az eddig tartott semlegességben továbbra is megmaradhatni. Néhány hónap alatt, ugymond, el kell dölnie, hogy képes lesz-e az észak a déli államokkal kapcsolatot helyreállítani. Ha történetesen erre képtelen fogna lenni, azon esetben sokkal jobb, hogy az északi államok kormánya, congressusa és népe önmaguk meggyőződven erőfeszítéseik sikertelenségéről, ismerjék el szerződésileg a dél függetlenségét, mintsem e meggyőződésre idegen hatalmak beavatkozása kényszerítse őket. A mi Mexikót illeti, a három hatalmat szerződés kötelezi. A mexikóiakat semmi befolyás nem fogja akadályozni, hogy igényeiknek legjobban megfelelő kormányforma mellé nyilatkozzanak. Szólok nem oly vérmes reményt, mint mások, s nem hiszi, hogy a mexikóiak készek volnának alkotmányos egyeduralmi kormány felállítására. Angliának azonban mindenestre kötelessége a szenvedett méltatlanságokért elégtételt követelni. Palmerston lord fájdalmát nyilvánítja azon csapások felett, melyeket a háboru az egyesült államok vérrokon népeire árasztott, valamint sajnálattal említi azon nyomást is, melyet e háboru közvetve Anglia kereskedelmi és gyári érdekeire gyakorol; mindazáltal ebben semmi okot nem lát arra, hogy Anglia egy oly háboruba keveredjék, melylyel eredetileg semmi köze nem volt. A kormány ennél fogva el van határozva, hogy az eddig szigoruan és őszintén követett semlegességet továbbra is őszintén megtartsa. Mexikóban Anglia csupán arra szorítkozik, hogy a szenvedett méltatlanságokért kárpótást és elégtételt eszközöljön. A szerződés azt tartja, hogy a szövetségzett hatalmak e célból hadműveletei ne fordíthatassanak arra, hogy a mexikói népre bármint kormányforma erőszakoltságát, melyet elfogadni nem lenne hajlandó. Szárnyalnak ugyan hírek, melyek szerint volnának Mexikóban egyének, a kik a köztársasági kormányalakzatot egyeduralmiá ohajtanák átválttatni. Szólok nem tudja megítélni, mennyiben lehet e híreknek valami alapja; valamint azt sem, hogy vajjon létező-e Mexikóban egy számra vagy erkölcsi sulyra elég erős párt ama kívánat keresztülvitelére. Anglia kormánya mindenestre ohajlja, hogy ott egy oly kormányzat alakuljon, melylyel idegen nemzetek érintkezhesseken, mely kereskedelmet és forgalmat oltalmazzon s külföldieknek igazságot szolgáltatson.

Midőn Palmerston lord az ülés kezdetén a terembe lépett, élénk üdvözléssel fogadtatt.

Franciaország. Páris, febr. 6. A „P. Li.“ párisi levelezője írja: Valószínű, hogy Venezuelából Európába egy küldöttség érkezett, mely legelőbb is Londonba és Párisba menend. Ekép folyvást kevésbé valószínűtlen, hogy a nevezett állam I. Ferenczet vagy valamely más olasz fejedelmet fogja uralkodójává kapni. Mondják, hogy egy mexikói követ már utban volna Bécs felé. A római kérdésről nincs mit határozottan írni; azonban ha az ember a clericalis lapokat olvassa, meg kell győződnie, hogy valami készülöben van, a mi nekik nincs nyilvános. A francia csapatok visszahívását természetesen még nem lehet várni; sőt a hadügyministernek az a szándéka, hogy egy régi íteget Rómában egy újjal cseréljen fel. Thouvenel ur is azt nyilvánította, hogy a statusquo egyelőre nem fog változást szenvedni.

Páris, február 7. Délamerikában állítandó monarchiáról hírek nemesak folyvást léteznek, sőt napról napra gyarapodnak jelentőség- és valószínűségben. Így például most azt beszélik, hogy a francia kormány egy hajórajt szervez, melyet egy ellenadmirál parancsnoksága alatt La Plata partjához küld. E hajóraj szárazai csapatokat is fogna vinni. A mi a mexikói trónt illeti, ha Miksa főherceg nem fogadja el, van reá más vállalkozó. Oroszország Robert pármái herceget ajánlja jelöltül. Néhány német udvar, mint mondják, a toskánai nagyherceget ohajtaná királynak. A „Patrie“ szürnyen neheztel, hogy az ő tudósításait a mexikói népek a monarchia iránti lelkesütségéről még kétségbe vonják. Ő francia ügynőök jelentéseinek a „Moniteur“ közleményeivel összevetéséből teljes erkölcsi meggyőződést szerzett adatainak valódisága felől.

Olaszország. Turin, febr. 2. Az olasz lapok megelégedéstik nyilvánítják a francia kormánynak a szent szék irányában tanúsított magatartásával. A császárt dicsőítik. A Rómában levő francia helyőrség még a legutóbb olaszok kedvét is megnyerte. Különösen örövendek azon intézkedések, mely szerint azon löpörtornyokat, melyekből a bourbon-bandáknak löpört szoktak osztogatni, a francziák vették felügyeletük alá. A francia tőpáncsnokság utalványa nélkül maga a pápai hadügyminister sem kap csak egy lövetnyi löpört is. — Vimercati gróf, ki a mint jelentették, közelebből érkezett Turinba, Napoleon császártól egy saját kezű iratot hozott Victor Emanuel királynak. Jól értesült személyek állítják, hogy ezen irat fontos közleményeket tartalmaz a római kérdés mielőbbi megoldására nézve, mely a francia csapatok kivonulásával venné kezdetét.

Turin, febr. 6. A „Constituione“ úgy értesít, hogy a modenai hercegnék Velencében levő csapatai fel fognak oszlattatni. — Livorno községtanácsa ünnepeleysen kinyilatkozta, hogy e város kész mindazon terheket elvállalni, melyeket a kormány és parlament az olasz függetlenség művének bevégzésére és megszilárdítására szükségeseknek tart. — Siciliából érkezett újabb tudósítások szerint, ott igen nagy izgatottság uralkodik, miután Sirakusánál újabb bou-boncsapatok szállottak ki, s egy reactionarius összeesküvést is fedeztek fel. Ennélfogva Genuából csapaterősítések indítottak Siciliába.

Milano, február 2. Az „A. Allg. Ztg.“-ot tudósítják, hogy a forradalmi bizottmány nagy tevékenységet fejt ki; Turinban, Milanóban és Bresciában toborzási irodák vannak felállítva az önkéntesek beírására. Levelező szemfényvesztő komédiának nevezi azon állításokat, mintha Garibaldi ez intézkedést nem helyeselné, s a turini kormány ellenelné. Szerinte ezek hasonló előkészületek azokhoz, melyek a marsalai expeditiót megelőzték; s Turinban van ugymond a kéz, mely a költségeket kifizeti és Párisban az a másik, mely az egész tervet vezeti. De levelező meg van győződve, hogy ha Garibaldi csakugyan merészkednék a dalmát partokon kiszállani, ott nem talál egy második Marsalára. — Klappa Párisból Genuába, Tiir pedig ugyanonnan Turinba érkezett.

Milano, febr. 9. A „Perseveranza“-nak sürgönyzik Rómából febr. 8-ról: A pápai csendőroket, kik az egész határszálen kettőztetve voltak felállítva, ma francziák váltották fel.

Törökország. Konstantinápoly, jan. 21. A török hajóraj Omer basa ellenadmirálisága alatt elindult az adriai tengerre s áll „Taif“, „Gheiban“, „Meckbir Suruz“ és „Peiki-Serif“ fregátokból s „Vehper“ gőzösből. A hajók pénzt és élelmi szereket, lőszert és öltözköket visznek a herzegovinai és bosniai hadsereg számára. Utközben több zászlóalj katonaságot fognak felvenni Epirusból. Rendeltetési helyök egyelőre Antivari.

Dunafejedelemségek. Bukarest, febr. 5. A két oláh fejedelemség közös miniszteriuma alakulva van. Elnök és belügyminiszter Barbu Catardji; pénzügm. Muruzi; vallás és közoktatásmin. Balsque Gergely; igazságügym. Trailot; hadügym. Ghika ezredes. Holnap lesz a törvényhozó gyűlés megnyitása.

Jassy, febr. 6. A tanuló ifjuság között komoly nyugtalanságok történtek. Indító a Kogelnitsianu párthoz tartoznak s nagyobb részünt elfogattak. A zavargásban tanárok is résztvettek; ezeket letették. A csend teljesen helyre van állítva.

Bukarest, febr. 6. A tegnap kinevezett telivér bojárminiszterium azzal kezdette meg hivatalos működését, hogy falragasztványokban tudatta, hogy a kormány intézkedéseket tett a fővárost környező faluk lakói fenyegető mozgalmainak megbusítására. És valóban ma valamennyi somrononát katonaság volt felállítva. Egyébiránt, írja a „P. Li.“ levelezője, egy ily nép, mely ünnepel, lakomáz és mulatja magát, nem igen gondol forradalomra. Mult vasárnap lakoma volt az orvosi iskolában „az unioért.“ Tegnapeste a színházban diszeloadás. Ma a színház termében a municipalitás ad lakomát 400 terítékre.

Ma 10 órakor ment végbe, a székesegyházban tartott Tedeum után, a két fejedelemség első közös kamarájának ünnepeleys megnyitása. A trónbeszéd elolvásása után, mely az egyesülés eddigi fejlődését röviden érintve, megszilárdítását s végleges alakulását a román nép egyetértésével, egyseges közreműködésével, önmegtagadásától s vágyainak és tevékenységének saját érdekeire szorításától feltételezi, s a teendő reformoknak egy hoszu sorát adja elő, a fejedelem a külhatatmak képviselőinek páholya felé fordulva, némi hangnyomattal a következő szavakat mondá: „Románia örökre egyesítve marad; senki sem gondolhat többé arra, hogy valaha ismét elválassza.“

A dombot, melyen a nemzeti gyűlés székel, helyőrség fedezte, sorfalat képezve a nagy diszkocsiban elvonuló fejedelemnek, sőt még a hazamenő követeknek is. Délután 2 órakor nagy elfogadás a palotában, este általános világítás.

Mexiko. Január 23-ról kelt új yorki tudósítások szerint az angol és francia hajóraj s egy spanyol gőzös, mely Prim tábornokot vitte, múlt hó 7-kén érkeztek Veracruzhoz. Prim tábornok egy nyilvános beszédében kijelentette, hogy nem Mexiko meghódításáról, hanem az elkövetett méltatlanságokért elégtételtől van szó. Ugy hiszi, a mexikóiak meg vannak győződve Spanyolország ildomos szándékairól s remélhetőleg nem fognak fegyveres ellenszégültést megkísérteni. Ha azt tennék, önmaguknak tulajdonítsák következményeit. A francia sereg 2600 főből áll, kik közül 1300 sorgyalog, 500 znáv, 500 tengeri katona és 200 tengeri tüzér. San Juan d'Ulloa és Veracruz falain francia, angol és spanyol lobogók lengettek; az első közből, jobbra mellette az angol. Két hajót, melyek hadszereket szállítottak a mexikói kormány számára, azonnal lefogaltak. A spanyolok tájázemlést tettek a város környékén s néhány guerillával találkoztak, de a kik azonnal megfutamlottak. Mások szerint egy leszhelyről löttek a spanyolokra. A mexikóiak úgy látszik, még mindig ellenállásra készülnek.

Ugyancsak új yorki lapok írják jan. 30-ról: A szű-

*) Az e téren megjelent cikkek csak a sajtóhatóság irányában esnek a szerkesztői felelősség alá.

vevősek igen elégtelenek a mexikói fogadtatással; Miramont ámtással vádolják, miután nem találnak pártot, mely ragaszkodnék hozzájuk. Minden belakos kivétel nélkül ellenségtik. Egy mexikói tábornok Washingtonba ment követésében.

A madridi „Diario” írja: A spanyol kormány soha sem fogja a londoni szerződésben megállapított eszméket sem egy spanyol, sem egy idegen herceg kedvéért feladni; soha sem lesz hűtlen sem lojalitásához, sem elveihez azon események közepette, melyek egy oly nép jövőjét és függetlenségét érdeklik, mely egykor a spanyol monarchiának kiegészítője volt.

Ujabbak. A birodalmi tanács alsóházának febr. 12-i ülésében Lasser miniszter ur büntetőtörvényi javaslata élénk vita után elvetetett, habár Schmerling államminiszter ur kijelentette, hogy el nem fogadás esetében, a sajtótörvényre ő Felsége szentesítését nem eszközölheti ki.

— Ugyanazon ülésben Giskra sürgős indítványa, hogy a kormány hatalmatasság fel az összes koronaországok árvízkarosultainak 200,000 forintnyi segélyben részesítésére, elfogadtatott.

— A „Vaterland” szerkesztőségét „Két légy és egy csapó” s „Absolutismus és öszszalkotmány” című cikkeiért megmozdították. A kéziratok megtalálhatók a szerkesztőség felségértési és csendháborítási perbe fogatott. A „Konst. Korr.” hiteles forrásból tudja, hogy mind a két cikk írója gr. Thun Leo, egykori cultusminiszter.

— A „Triester Ztg.” szerint a francia kölcsön négy millió font sterlingre csakugyan megkötött Londonban a Baring-házzal. E szerint a „Moniteur”-nek nem volt igaza, midőn e kölcsönről hirt valótlannak állítá.

— Turin, febr. 9. Genuában ma nagyszerű tüntetés volt ily kiáltások közben: „Éljen Roma, Victor Emánuel király fővárosa!” Milanóban is hasonlóra készültek, de az előjáróság tudtára adta a lakosságnak, hogy az olasz népnek nincs szüksége utcai tüntetésekre; sokkal helyesebb lesz egy komoly és méltóságteljes szerkezetű tiltakozást nyújtani be. E tanács elfogadtatván, a tiltakozás következőleg lön formulázva: „A pápát, mint az egyház fejét tiszteljük ugyan,

de Romában csak egy királyt, Victor Emánuelt ismerhetünk.” A tiltakozás számos aláírással Alessandriába küldetett.

— Turin, febr. 11. Olaszország több városai-ban ismét pápaellenes tüntetések történtek.

Gabonaár Kolozsvártt Februar 13-án 1862.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 5 frt — kr. Elegybúza 4 frt 20 kr. Rozs 3 frt 60 kr. Árpa 2 frt 30 kr. Zab 1 frt 50 kr. Török-búza 3 frt 30 kr. Pityóka 2 frt — kr. Marhahús 15 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Februar 14-kén: Nemzeti kölcsön 84.35. 5 % Metalliques 70.55. Bank-részvény 835.—. Hitel-részvény 201.20. Váltó Londonra 137.50. Ezüst 136.50. Arany 6.54. Februar 11-kén: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 71.50. Erdélyi 68.—.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

H I R D E T É S E K.

HIVATALOS.

(483)
2570. 1862.

IDÉZÉS.

(1—3)

Kézdi-Vásárhely tanácsának f. 1862-ik év januar 27-én 115 szám alatt kelt jelentése nyomán az irt városból távollevő, jelenlegi lakhelyüket föl nem jelentett katona-kötelezett egyének u. m. Bodó József, Molnár Samu, Baka András, Kovács Károly, Poson János, Daschpek Alajos, Paronovszki Mózes, Török István, Kajtár Ferencz, Lázár András, Schifer Dénes, Benke András, Jakó Károly és Bányai József ezennel felszólítatnak, hol-lettük Kézdi-Vásárhely tanácsával 14 napok lefolyta alatt annyival inkább tudatni, mivel ellenesetben szűkevényeknek fognak tekintetni.

Az erdélyi kir. főkörmányszéknek Kolozsvártt, februar 3-án 1862 tartott üléséből.

(482)
419. 1862.

Hirdetmény.

(1—3)

Az aradi kir. (e. b. váltótörvényszék részéről tudatik: hogy aradi lakos Weisz Adolf, mint felperes, hunyad-megyei maros-ilyei lakos Fekete György mint alperes ellen, 300 ft s járuléka iránt keresetet indított, és hogy annak tárgyalására — miután az az első tárgyalási határnap az idézésről bizonylat be nem érkezése miatt sikertelenül elmúlt, immár 1862-ik évi martzius hó 14-ik napjának d. e. 9 órája tüzetik ki, melyre a felek ezen váltótörvényszék elé megidéztenek, még pedig alperes Fekete György azon figyelmeztetéssel, hogy a hírlapok utján hirdetés által a kereset levél kézhezszolgáltatottnak fog tekintetni, s az ügy, meg nem jelenése esetében is, részére kinevezett pergondnok aradi köz- és váltóügyvéd tr. remetei Fülöp Károlylyal letárgyalatni fog. Kir. e. b. váltótörvényszék. Aradon 1862. januar 30.

(473)
Sz. 48 1871

HIRDETMEY.

(2—3)

A cs. k. államügyészségnek kérelme nyomán 1062 fr 30 kr. conv. pénzbeli követelését illetőleg Erzsébeth-városi Csuta Katalinnak ugyan Erzsébethvárosban Máriautczában törvényesen elfoglalt, és 972 fr 90 krban osz. ért. megbecsült 248 sz. alatti polgári telke és házainak a helyszínen 1862-ik év martzius 5-ik és aprilis 7-ik reggeli 10 órakor elárvereztetése meghatározatván, e körülállással a további megjegyzéssel közhírré tétetik, hogy a másodszori árverés alkalmával a kérdéselt ház becsültáról alól is el fog adatni, a feltételek a tanácsi irodában megtekinthetők lévén.

Egyébiránt mindazok, kik a mondott telekhez valamely jogigényt tartanak, figyelmeztetnek, hogy a kitűzött időig jogigényeiket a tanácsnál, mint törvényszéknek igényeik elvesztése terhe alatt bejelenteni el ne mulasztják.

Sz. k. Erzsébethváros tanácsának, mint törvényszéknek 1862-ik év januar 28-ikán tartott üléséből.

(471)
Sz. 185. 1862

Hirdetmény.

(2—3)

Nemes Alsófehérmegye törvényszéke által közhírré tétetik: miszerint Benkő Márton ügyvédnek folyó évi december 9-én 185 sz. alatt beadott kérés folytán Sz.-kocsárdi Máthé Sándor részére Fosztó Menyhárd magyar csesztvei, öszvesen 12,643 oszt. frtra törvény-szerűleg megbecsült jóság-részenek törvényszéki árverezés után eladatása 44 conv. ft: és 60 drb. cs. arany, valamint járuléki behajtása végett megengedtetvén, annak végrehajtási 1-ső határnapjául 1862 februar 28-ka, 2-ik határnapjául martzius 28-ika tüzetett ki, mind kétszer M.-Csesztvén a községi irodában.

A venni kívánók azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, miszerint az árverezésnél a becsárnak 10 % -ját bántapénzzal be kell tenniük, s a vásárló az ezen jóság részen, mint jelzálogon fekvő terheket, a megígért öszszeg értékéig a törvényszék utalása nyomán átvenni köteles leend. ugy a becslési jegyzőkönyv valamint az árverési feltételek törvényirodában megtekinthetők, valamint a jelzálogított terhekre nézve a létező nyilvankönyvekből felvilágosítás adatand.

Továbbá mind azok, kik, habár különösen nem ériesítették volna is ezen árverezésről, az eladandó javakra nézve, bétáblázás folytán dologi zálogjogot nyertek volna, felhivatnak ily jogukat az eladásig annál inkább bejelenteni, mert ellen esetben, ha a vételár felosztása náluk nélkül is végrehajtatand és az által a bejött öszszeg teljesen kimerítetvén, követeléseikkel kimaradandnak, csak is maguknak róhatják fel. —

Ns. Alsófehérmegye Törvényszékének N.-Enyeden 1861 dec. 9-én tartott üléséből.

(472)
Sz. 71. 1862 ÁRCSÖKKENTÉSI HIRDETMEY.

(3—3)

A beszerzei cs. kir. méltóságos kerületi pénzügy igazgatóság jelen év januar hó 30-karól 618/VII 1862 szám alatt, az erdélyi nagyméltóságú országos kincstári igazgatóságnak jelen évi januar 2-ről 24,485/71 1861 számú kibocsátására alapján kelt rendelete folytán — a belső-szolnokmegyében, Kérőben levő felsőiskola rész-jóságban mérnökileg fölvevő építési reparatiók alólirt déési gazdasági ispánság által, helyben Déésen az ispányi hivatal irodájában tartandó nyilvános árcsökkenés útján a kevesebb pénz menyenyiségért vállalkozónak jelen 1862-ik év februar hava 25-ik napján ki fognak adatni.

Az árcsökkenés és kötvény feltételeket érdeklő fölvilágosító adatok, itt helyben Déésen a királyi ispánsági hivatal irodájában mindenkoron megtekinthetők.

Válalkozni szándékozók a kitűzött napon reggeli 10 órára, helyben Déésre az illető kikiáltási ár 10 % -jével, mint szokott bántapénzzal [vadium], úgy erkölcsi feddhetlenségükkel,

valamint vagyoni állásukról előjáróságuktól bizonyítványokkal ellátva, meghivatnak — vagy ily módon ellátott írásbeli ajánló leveleiket [offerta], a kiirt határidő előtt is a Déési királyi gazdasági ispánsághoz benyújthatják. —

Déés februar 8-án 1862.

A déési gazdasági királyi Ispánság.

(469)
Sz. 437 1862

Váltóbírósi Idézés.

(3—3)

Báró Nopcsa László úr, erdély-országi, hunyad-megyei, farkadini lakos értesítettik arról: hogy ellene aradi lakos Berger Vilmos, 2625 frt. tőke és járulékok iránt, ezen váltóbírósnak még mult 1861-évi 2851—1861 sz. a váltókeresetet adván be, azon keresetnek tárgyalása, mult 1861 évi december hó 3-ik napjára volt kitézve, és panaszoltnak megidéztetése tárgyában a főméltóságú Magyar királyi cancellaria útján a kellő intézkedés megtétt, de ezen bírósági intézkedésre semmi válasz sem érkezett. — Ennek folytán panaszoltnak részére távollevő gondnokul aradi ügyvéd Popovics Gergely úr rendeltetett és az ügy folytatolagos tárgyalására folyó 1862-ik évi martzius 24-ikének reggeli 8 órája tüzetett ki.

Panaszolt báró Nopcsa László úr tehát felhivatik, hogy ezen ügybeni képviseletéről, kellő időben annál bizonyosabban intézkedjék, mennyiben ezen idézésnek hírlapi közléte után a keresvény alperes részére kézhez szolgáltatottnak fog tekintetni, a folytatolagos tárgyalás pedig a távollevő gondnokkal meg fog tartatni.

Kir. e. b. váltó törvényszék Aradon, januar 27-én 1862.

(477)
857. t. 1862

Hirdetés.

(2—3)

Báró Josinczi László kérelmére Vendler Károlynak a felosztott kolozsvári es. kir. kerületi törvényszék ítélete folytán orszátrák értékben 4341 frt 75 kr. tőke, és járuléka behajtása végett lefoglalt ingatlan javai u. m.

- Kül-magyarutczában 34 szám alatt levő s 3986 frtra,
- Ugyanott 224 szám alatti 3076 frt 50 kr-ra,
- Kül-szenutezai 83 sz. alatti 1251 frtra osztr. értékbe becsült házas telkei,
- A Kömálban levő 150 frtra becsült szőlője, és végre
- A Csere alatti 24 frtra o. é. becsült kaszálója f. év aprilis 5-kén és május 5-kén

déllelőtti 9 órakor a város házánál tartandó nyilvános árverés útján el fognak adatni; miről a venni szándékozók azon hozzáadással értesítettek, hogy az árverés megkezdése előtt a becsárnak, mely egyszersmind kikiáltási ár is 5 % -ját tartoznak a biztosok kezei alá bennni. Az árverés több feltételei a főjegyzőnél megtekinthetők.

Sz. kir. Kolozsvár város törvényszékének 1862 februar 4-én tartott üléséből kiadta Gothárd József ideigl. főjegyző.

3312 1862.

(480) (2—3)

A bábasági tanítás Kolozsvártt és Szebenben f. é. martzius 2-kán veszi kezdetét. A tanuló nők magukat Kolozsvártt kir. tanácsos Dr. Szabó, s Szebenben tanár Dr. Mikulics uraknál jelentsék. Kolozsvártt, februar hó 11-én 1862.

NEM HIVATALOS.

(484)

Eladó finom búkköny

(1—3)

Belső szénutezében 158 szám alatt. Vékája 10 krral olcsóbb mint a kereskedésekben.

(481)

ELADÓ ZONGORA.

(2—3)

Tudakozódhatni felőle a belközép-utczában a tulajdonosnál 536. sz. a. az emeletben elől.

(476)

Jóságok haszonbérbe és örökaroni eladása.

(2—3)

1. Háromszéken Szörtsén, Kézdi-Vásárhelyhez 2, és Kovásznához 1 mtföld távolságra, egy 160 (1600 □ üles) hold szántó- és kaszálóból álló jóság, udvarral, veteményes kerttel, köhazzal és jó csűrrel együtt jelen 1862-ik év Sz.-György-napjától fogva 6 vagy 9 egymástutáni évekre haszonbérbe adandó. — Értekezhetni felőle bérmentes levél által vagy személyesen martzius végéig M.-Vásárhelytől, azonut Szörtsén M.-szörtsei Szörtsey Benedek urral.

2. Alsó-Fehérvármegyeben Diódon, Tövishez 1/8, N.-Enyedhez 1 és Gyulafehérvárhoz 2 mtföld távolságra egy 108 (1600 □ üles) hold szántó-, kaszáló- és szőlőhegyből álló jóság, három gyümölcsös kerttel és két pataki, 2-2 kerekű lisztelő malommal együtt, mely két malomnak évi tisztá jövedelme: 800 ujfirt, örökaron eladó, vagy pedig haszonbérbe adandó jelen 1862-ik év Sz.-György-napjától fogva 6-tól 10 évig, — valamint

3. Nagy-Enyeden a magyarutczában, a piactól kezdve a 11-ik házszám alatt, egy 1096 □ üf területű, 9 1/2 üf szélességű s a kolégymotézába hasonló szélességgel kinyúló napkeleti soron levő, még használható kőfallal és jó boltozatos pinczével ellátott telek örökaron eladó. E két utóbbi pont alatti tárgyakról értekezhetni bérmentes leevél által vagy személyesen martzius végéig M.-Vásárhelytől, a tulajdonossal, Szörtsei Szörtsey Györgyvel.